

Leder

To tilgange til spørgsmålet om Tibet

Der er grundlæggende set to måder at støtte Tibet på politisk: en idealistisk og en pragmatisk. Ifølge den idealistiske tilgang har tibetanerne ligesom alle andre folkeslag en række umistelige rettigheder, som er nedfældet i FN's menneskerettighedskonventioner og folkeretten i øvrigt. Det indebærer, at tibetanerne er et folk og derfor har ret til fuld selvbestemmelse, at Tibet er et besat land, og at vores opgave er at fastholde den kinesiske regering på, at tibetanernes rettigheder overholdes. Set fra et pragmatisk perspektiv skal vi imidlertid først og fremmest fokusere på, hvad det er realistisk at kræve af Kina og arbejde for en kompromisløsning, som indbærer, at tibetanerne opnår indrømmelser, hvad angår deres økonomiske, kulturelle og religiøse rettigheder. Her gælder det primært om at acceptere de gældende magtforhold og føre en dialog med de kinesiske myndigheder bag lukkede døre. Det medfører oftest, at den kinesiske terminologi overtages: Tibet er en del af Kina, og tibetanerne er et etnisk mindretal snarere end et folk. Hvilken tilgang skal vi som danskere benytte? Er en balance mulig?

At den danske regering har meget svært ved at tage stilling til dette centrale spørgsmål og allerhelst vil give udtryk af at benytte begge tilgange fremgår af den måde, som statsminister Lars Løkke Rasmussen modtog Dalai Lama på i maj. I modsætning til flere andre vestlige lande blev Dalai Lama i denne omgang modtaget på højeste niveau i Danmark. Det syntes at være et klart signal til Kina om, at de principielle spørgsmål om tibetanernes rettigheder og vor egen suverænitet vejer tungest. Alligevel fik tonen hurtigt en anden lyd, da Kina lod forstå, at mødet ville skade Danmark. Løkke udtalte nu, at han skam ikke repræsenterede regeringen under mødet, at Dalai Lama blev modtaget som en åndelig leder, og at Danmark støtter en ét-Kina-politik, der omfatter Tibet. Ikke et ord om det tibetanske folk og deres rettigheder og sande historie.

Den danske regering siger, at det er dens politik at arbejde for, at Kina indleder forhandlinger med Dalai Lama om en selvstyreordning for Tibet. Den vil bare ikke selv møde Dalai Lama som repræsentant for de 6 millioner tibetanere, men kun som religiøs leder for de 22 millioner tilhængere af den tibetanske buddhisme. Dermed bekræfter regeringen ikke blot Kinas holdning om, at dialogen med Dalai Lama slet ikke drejer sig om Tibet. Den fratager også tibetanerne deres eneste ægte repræsentant og talsmand og modarbejder dermed aktivt tibetanernes muligheder for nogensinde at blive hørt.

Hvis man ikke vidste, at Udenrigsministeriet og enkelte ministre i mange år har ført en aktiv og kritisk dialog om Tibet med den kinesiske regering og i den forbindelse konstant tager specifikke spørgsmål om menneskerettighedskrænkelser op, kunne ovennævnte signalforvirring hurtigt give anledning til at tro, at den danske regering i virkeligheden slet ikke prioriterer det tibetanske folks interesser, men for enhver pris vil bevare et godt forhold til Kina til gavn for det hjemlige erhvervsliv.

Når Støttekomiteen for Tibet arbejder for at fastholde den danske regering på en mere idealistisk kurs, der ikke giver køb på helt grundlæggende rettigheder, inkl. tibetanernes ret til selvbestemmelse, er det ikke fordi, vi er blinde for, at et kompromis mellem Beijing og Dharamsala er nødvendigt. Det er imidlertid ikke den danske regerings opgave at gå på kompromis på tibetanernes vegne. Det arbejder tibetanerne selv på. Udenrigsminister Per Stig Møller siger ofte, at vi ikke skal være „mere Dalai Lama“ end Dalai Lama selv, underforstået at vi ikke skal kræve mere, end Dalai Lama gør. Men vi hverken kan eller skal „være Dalai Lama“. En løsning på Tibets problemer findes kun gennem forhandlinger, men det er Dalai Lama og tibetanerne selv, der skal forhandle en løsning på plads og gå på kompromis, ikke Danmark. Vores opgave er ikke at underbyde de rettigheder, som tibetanerne har i kraft af historien og folkeretten.

At spørgsmålet om idealer og pragmatik i virkeligheden ikke er så langt fra hinanden, viser de seneste opstande i Tibet og Xinjiang. Uanset hvor mange indrømmelser vi giver til Kina, er det i sidste ende det tibetanske folk (såvels som uighurerne), der skal leve med kineserne som nabo eller broderfolk. Det kræver ganske simpelt, at deres rettigheder og ønsker respekteres. Den virkelighed er vi nødt til at tage udgangspunkt i.

Støttekomiteen for Tibet